EURÓPSKY PARLAMENT

2004 *2009*

Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

2008/2305(INI)

20.11.2008

NÁVRH SPRÁVY

o pláne politiky v oblasti azylu, integrovaný prístup k ochrane v rámci celej EÚ (2008/2305(INI))

Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

Spravodajca: Giusto Catania

PR_INI

OBSAH

strana

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU .....**Error! Bookmark not defined.**

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o pláne politiky v oblasti azylu, integrovaný prístup k ochrane v rámci celej EÚ (2008/2305(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na článok 63 ods. 1 a 2 Zmluvy o EÚ,

– so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie vyhlásenú 7. decembra 2000,

– so zreteľom na Ženevský dohovor z roku 1951 o štatúte utečencov a jeho dodatkový protokol z roku 1967,

– so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúce kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov,

– so zreteľom na smernicu Rady 2003/9/ES z 27. januára 2003, ktorou sa ustanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl (smernica o prijímaní),

– so zreteľom na smernicu Rady 2005/85/ES z 1. decembra 2005 o minimálnych štandardoch pre konanie v členských štátoch o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca (smernica o konaní),

– so zreteľom na smernicu Rady 2004/83/ES z 29. apríla 2004 o minimálnych normách pre uznanie a postavenie štátnych príslušníkov tretích krajín alebo osôb bez štátnej príslušnosti ako utečencov alebo osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu z iných dôvodov, a o obsahu poskytnutej ochrany,

– so zreteľom na správu Komisie pre Radu a Parlament o uplatňovaní smernice 2003/9/ES z 27. januára 2003, ktorou sa ustanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl (KOM(2007)0745),

– so zreteľom na svoje uznesenie z 14. apríla 2005 o ostrove Lampedusa[1],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 6. apríla 2006 o situácii v utečeneckých táboroch na Malte[2],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 21. júna 2007 o azyle: praktická spolupráca, kvalita prijatých rozhodnutí v rámci spoločného európskeho azylového režimu[3],

– so zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu z 2. septembra 2008 o hodnotení

[1] Ú. v. EÚ C 33 E, 9.2.2006, s. 598.
[2] Ú. v. EÚ C 293 E, 2.12.2006, s. 301.
[3] Ú. v. EÚ C 146 E, 12.6.2008, s. 364.

dublinského systému[1],

– so zreteľom na správy Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci o návštevách v rôznych strediskách na zadržiavanie osôb na účely kontroly podmienok prijímania,

– so zreteľom na rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev zo 6. mája 2008 vo veci C-133/06, Európsky parlament voči Rade Európskej únie[2], o žalobe o neplatnosti smernice 2005/85/ES o priznávaní a odnímaní postavenia utečenca v členských štátoch, najmä s cieľom dosiahnuť neplatnosť ustanovení smernice o postupe prijímania a menenia spoločných minimálnych zoznamov bezpečných krajín,

– so zreteľom na Európsky pakt o azyle a prisťahovalectve, ktorý prijala Európska rada 15. a 16. októbra 2008 a ktorého štvrtým cieľom je „budovať Európu azylu“,

– so zreteľom na článok 45 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci a stanovisko Výboru pre rozvoj (A6-0000/2008),

A. keďže legislatívne nástroje v prvej fáze uplatňovania spoločného európskeho azylového systému evidentne umožnili vytvorenie spoločných minimálnych noriem, ale nevytvorili rovnaké podmienky prístupu k ochrane na celom území Únie, takže pretrvávajú javy ako sú sekundárne pohyby a viacnásobné žiadosti,

B. domnievajúc sa, že „historicky nízky“ počet žiadostí o azyl vo väčšine členských štátov, ktorý uvádza Komisia vo svojom pláne politiky, vyplýva najmä z problémov prístupu k ochrane spojených s bojom proti nelegálnemu prisťahovalectvu, z nízkej miery udeľovania azylov, čo odrádza v niektorých prípadoch potenciálnych žiadateľov, a z nedostatočných informácií poskytovaných pri príchode žiadateľov o azyl na územie Únie,

C. keďže dublinský systém môže priniesť neprimeranú záťaž pre niektoré členské štáty iba preto, že sa nachádzajú na geograficky exponovanom mieste,

D. pripomínajúc, že vo svoje hodnotiacej správe o smernici týkajúcej sa podmienok prijímania Komisia uvádza závažné problémy uplatňovania smernice najmä v uzatvorených strediskách a tranzitných zónach, o čom sa parlamentné delegácie počas svojich početných návštev mohli presvedčiť na mieste,

Všeobecné pripomienky

1. vyslovuje poľutovanie nad skutočnosťou, že sa plánuje odložiť na rok 2012 termín na realizáciu druhej fázy spoločného európskeho azylového systému, ktorý musí ukončiť škodlivé nezrovnalosti medzi azylovými systémami členských štátov;

2. trvá na tom, že zosúladenie noriem, ktoré musí viesť k spoločnému postupu a jednotnému

[1] Prijaté texty, P6_TA-PROV(2008)0385.
[2] Ú. v. EÚ C 158, 21.6.2008, s. 3.

štatútu v azylovej oblasti, musí priniesť vysokú úroveň ochrany v celej Únii a zosúladenie sa nesmie uskutočniť v rámci noriem na najnižšej úrovni, pretože by spoločný azylový systém prestal byť prínosom;

3. pripomína, že Únia musí na vonkajších hraniciach vytvoriť mechanizmy na identifikáciu žiadateľov o azyl a zabezpečiť prístup na svoje územie pre osoby, ktoré majú právo na medzinárodnú ochranu, a to aj v rámci kontrolných operácií na svojich vonkajších hraniciach;

4. žiada, aby agentúra Frontex poskytla presné údaje o počte žiadateľov o azyl, ktorí boli takto identifikovaní počas operácií agentúry, a o osude osôb, ktoré boli počas týchto operácií odmietnuté;

Zlepšenie existujúcich právnych predpisov

5. víta skutočnosť, že v uvedenom rozsudku C-133/06 zo 6. mája 2008 Súdny dvor Európskych spoločenstiev zrušil článok 29 ods. 1 a 2, ako aj článok 36 ods. 3 smernice o postupoch, ktoré sa týkali postupu prijímania a menenia spoločných minimálnych zoznamov bezpečných krajín pôvodu, ako aj spoločného minimálneho zoznamu bezpečných krajín,

6. víta pozitívne experimenty v niektorých členských štátoch s cieľom prijímať žiadateľov o azyl hneď po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu v otvorených zariadeniach, ktoré sú plne integrované v miestnych komunitách;

7. domnieva sa, žiadatelia o azyl patria k zraniteľným osobám, pre ktoré sa musia vytvoriť vhodné podmienky prijímania; pripomína, že väzenské prostredie im v žiadnom prípade nemôže pomôcť prekonať traumu, ktorú prežívali v krajine ich pôvodu, ani počas cesty do Európy;

8. vyslovuje poľutovanie nad skutočnosťou, že vo viacerých členských štátoch zadržiavanie žiadateľov o azyl je stále realitou, vzhľadom na ich nelegálny vstup na územie, a preto víta zámer Komisie zaradiť do smernice o podmienkach prijímania procesné záruky v oblasti zadržiavania;

9. považuje za podstatné, aby sa rozsah uplatňovania novej smernice o podmienkach prijímania spresnil tak, aby pokrýval strediská na zadržiavanie osôb, tranzitné zóny a postupy na hraniciach;

10. odporúča zavedenie systému povinnej identifikácie zraniteľných osôb, najmä maloletých bez sprievodcu, starších závislých osôb, zdravotne postihnutých osôb, tehotných žien, osamotených rodičov s deťmi a osôb, ktoré prežili traumu (mučenie, znásilnenie, psychologické, fyzické a sexuálne násilie), a jeho začlenenie do smernice o prijímaní;

11. domnieva sa, že by sa mal zaviesť jednotný postup žiadosti o azyl, ktorý by mohol pokryť všetky žiadosti o „medzinárodnú ochranu“ (štatút utečenca, subsidiárna ochrana, dočasná ochrana);

12. víta skutočnosť, že Komisia zamýšľa vyjasniť podmienky na získanie subsidiárnej

ochrany a najmä skutočnosť, že navrhuje preskúmať úroveň práv a výhod pre osoby, ktoré získajú tento druh ochrany;

13. domnieva sa, že je potrebné sústrediť informácie o krajinách pôvodu, ktoré majú jednotlivé členské štáty, a nabáda Komisiu, aby zvýšila svoje úsilie na vytvorenie spoločnej databázy;

14. domnieva sa, že počas revízie dublinského nariadenia by sa mal vytvoriť mechanizmus na pozastavenie transferov do členských štátov, ktoré by neboli schopné spracovať žiadosti primeraným spôsobom v dôsledku obmedzených kapacít týchto štátov na prijímanie;

Administratívne štruktúry

15. dôrazne podporuje vytvorenie európskeho podporného úradu, ktorý bude úzko spolupracovať s Vysokým komisariátom OSN pre utečencov, ako aj s mimovládnymi organizáciami špecializovanými na azylovú oblasť;

16. domnieva sa, že jednou z úloh podporného úradu by mala byť presná analýza odlišností, ktoré pretrvávajú medzi vnútroštátnymi azylovými systémami s cieľom prispieť k ich zlepšeniu.

17. dôrazne nabáda Komisiu, aby pokračovala v úsilí vo vytvorení spoločného európskeho vzdelávania v oblasti azylu, keďže kvalita prijatých rozhodnutí priamo závisí od vzdelávania a informovanosti vnútroštátnych rozhodovacích orgánov; zastáva názor, že konzultácie s organizáciami občianskej spoločnosti špecializovanými v tejto oblasti by prispeli k zvýšeniu účinnosti;

Integrácia osôb, ktorým bola priznaná medzinárodná ochrana

18. vyslovuje poľutovanie nad skutočnosťou, že pravidlá stanovené dublinským systémom na určenie štátu, ktorý bude poverený preskúmaním žiadosti o azyl, nezohľadňujú prianie žiadateľov a domnieva sa, že niektoré kritériá týkajúce sa rodiny, kultúry a jazyka by mali byť viac zohľadnené pri tomto určovaní, aby napomohli integráciu žiadateľov o azyl;

19. domnieva sa, že prvým prostriedkom, ako zohľadniť prianie žiadateľov o azyl, aby sa ich žiadosť spracovala v členskom štáte, v ktorom sa rozhodli žiadosť podať, by bolo zavedenie mechanizmu, ktorý má umožniť členským štátom, aby pod kontrolou Komisie uzatvorili bilaterálne dohody týkajúce sa „zrušenia“ transferu rovnakého počtu žiadateľov o azyl, s ich súhlasom a za plného dodržiavania ich práv, najmä pokiaľ ide o zlúčenie rodiny;

20. nalieha na Radu, aby získala súhlas na rozšírenie rozsahu pôsobnosti smernice o štatúte osôb s dlhodobým pobytom na utečencov a na osoby pod subsidiárnou ochranou;

21. víta zámer Komisie navrhnúť zmenu smernice o podmienkach prijímania tak, že sa zjednoduší prístup žiadateľov o azyl na trh práce, keďže ich začlenenie do pracovnej sféry predstavuje základnú podmienku ich integrácie;

22. trvá na potrebe zlepšiť prístup osôb pod subsidiárnou ochranou k sociálnym

a hospodárskym právam, keďže je to veľmi dôležité pre ich integráciu;

Mechanizmy solidarity

23. domnieva sa, že jeden z cieľov spoločného európskeho azylového systému musí byť zavedenie účinných mechanizmov solidarity, aby sa zlepšila situácia krajín, do ktorých smeruje väčší počet žiadateľov o azyl a ktoré majú ťažkosti zabezpečiť vhodné podmienky prijímania, včasné a predpísané spracovanie žiadostí alebo integráciu žiadateľov, ktorým bol udelený štatút utečenca;

24. zastáva názor, že solidarita sa nemôže obmedziť na pridelenie finančných prostriedkov a že by malo ísť o stanovenie mechanizmov vnútorného presídlenia na základe dobrovoľnosti, čo by osobám pod medzinárodnou ochranou umožnilo, aby boli prijaté v inom členskom štáte, ako v tom, ktorý im priznal túto ochranu;

25. domnieva sa, že by sa mala preskúmať možnosť rozšíriť rozsah pôsobnosti smernice 2001/55 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb s cieľom umožniť najmä prijímanie osobitných kategórií osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu počas prechodného obdobia, bez toho, aby išlo o masívny prílev;

26. podporuje vytvorenie skupín odborníkov v oblasti azylu pod záštitou budúceho podporného úradu, ktoré by mohli pomáhať členským štátom v prípade, že by zaznamenali náhly a masívny prílev žiadateľov o azyl, ktorému by tieto štáty nemohli čeliť;

27. víta zámer Komisie vypracovať štúdiu s cieľom preskúmať prostriedky na zlepšenie finančnej solidarity v rámci Únie a so záujmom očakáva návrhy, ktoré budú v tomto smere predložené;

Spolupráca s tretími krajinami

28. očakáva vyhodnotenie regionálnych programov ochrany na rok 2008, ktorú Komisia uviedla vo svojom pláne politiky, a vyzýva Komisiu, aby lepšie koordinovala akcie, ktoré v tejto súvislosti vykonávajú jednotlivé oddelenia, s cieľom optimalizovať ich vzájomnú súčinnosť a aby Komisia predložila správu o úsilí, ktoré vyvinula v tejto oblasti;

29. uznáva, že je dôležité posilniť kapacity na prijímanie v krajinách prvého azylu a v úzkej spolupráci s Vysokým komisariátom OSN pre utečencov zaviesť na európskej úrovni program presídlenia, v rámci ktorého sa stanovia spoločné kritériá a koordinačné mechanizmy;

30. s veľkým záujmom berie na vedomie myšlienku zaviesť „postupy chráneného vstupu“ a dôrazne nabáda Komisiu, aby sa zamyslela nad konkrétnymi spôsobmi a praktickým vyústením tohto druhu opatrení;

31. so záujmom očakáva výsledky štúdie o spoločnom spracovaní žiadostí o azyl mimo územia Spoločenstva, ktoré Komisia plánuje uskutočniť v roku 2009, a varuje pred akýmkoľvek pokusom o prenesenie záťaže prijímania žiadateľov o azyl a spracovania ich

žiadostí na tretie krajiny alebo Vysoký komisariát OSN pre utečencov;

o o

o

32. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii, ako aj Vysokému komisariátu OSN pre utečencov.